

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Ik ben de Eerste en de Laatste

Openbaring 1:17(l)

Een jaar is weer voorbijgegaan. Een nieuw jaar ligt voor ons. Nu geldt ook voor het nieuwe jaar, dat Christus daarvan de Eerste en de Laatste is. Hij is de Eerste en de Laatste van eeuwigheid tot eeuwigheid! Dit wil zeggen: al het leven, zowel in de eeuwigheid als in de tijd, wordt door Christus beheerst en vindt in Hem zijn doel en bestemming. In Hem staat het leven voor de Kerk. Dit alleen is daarom de waarborg, dat de toekomst voor de Kerk verzekerd is. Al wat de mens is gaat eenmaal onder, al wat van Christus is blijft tot in der eeuwigheid. De grote vraag voor het nieuwe jaar is daarom: zijn wij van Christus of leven wij voor rekening van onszelf?

Allen, die van Christus zijn, leren Hem kennen als de Eerste en de Laatste.

Als de Eerste, Die het werk der zaligheid begon.

Als de Laatste, Die het werk der zaligheid ook voleindigt.

Als de Eerste trad Hij op in de Raad des Vredes.

Als Eerste werd Hij geboren in Bethlehems krib, wilde Hij lijden, wilde Hij sterven aan het kruis.

Als Eerste stond Hij op uit de doden, en deelt Hij de erfgoederen Zijner genade aan wederhorigen uit.

Als Eerste roept Hij zondaren uit de dood tot het leven.

Als Eerste leert Hij zondaren bidden: gena o God, gena!

Wat een weldaad, zegt ge, dat Christus also de Eerste ook voor mijn leven is geworden. Ik had nooit naar God gevraagd. Ik had nooit naar God gezocht. Ik had mij steeds verder van God afgevoerd. Ik had mij steeds dichter gebracht tot het eeuwig verderf. Maar God, Die rijk is in barmhertigheid, door Zijn grote liefde, waarmee Hij mij liefgehad heeft, ook toen ik dood was door de misdaden, heeft mij levend gemaakt met Christus: uit genade ben ik zalig

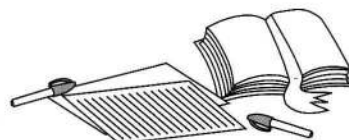
geworden. Wat een weldaad, dat Christus ook de Laatste is. Dat Hij zorgt voor de voortzetting en de vol-einding van Zijn werk.

Lag dat werk der genade in de handen van de mens, 't zou een grote mislukking worden. De mens kan immers wel verderven, maar niets goed maken. Maar nu ligt het werk der genade, nu ligt de toekomst van het leven, in veilige handen, in de handen nl. van Hem, Die de Eerste en de Laatste is. Vandaar dat wij ook in het nieuwe jaar mogen zingen: De Heere is zo getrouw als sterk, Hij zal Zijn werk, voor mij volenden. Verlaat niet, wat Uw hand begon. O Levensbron: wil bijstand zenden.

Wat een troost als wij zo het nieuwe jaar mogen tegengaan. Dan gebeurt er ook in dit jaar niets bijgeval, maar dan is Christus van alles de Eerste en de Laatste. Dan gaat er ook in het Grote Wereldgebeuren niets verkeerd, maar gaat alles naar de vaste lijnen van Gods eeuwige raad. Dan gaat er niets verkeerd, maar gaat alles goed. Want dan gaat alles op de grote verlossing van de Kerk des Heeren aan. Zouden wij echter buiten Christus leven, zouden wij echter proberen om zelf de eerste en de laatste te zijn, dan komen wij eeuwig om. Dan wordt al ons werk eenmaal afgebroken en zal blijken, dat wij niets hebben om voor God te kunnen bestaan. Van hoe grote betekenis is het daarom dat de Heere, als Eerste en als Laatste in dit nieuwe jaar klopt op de deur van ons hart en zegt: "Kust de Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op de weg vergaan zoudt, als Zijn toorn, maar een weinig zou ontbranden".

Welgelukzalig zijn allen, die op Hem vertrouwen.

Wijlen Ds. M. Baan.

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In deze aflevering van ons blad hebben we een nieuwjaarsmeditatie geplaatst van wijlen ds. M. Baan over Openbaring 1:17(l) "Ik ben de Eerste en de Laatste." Ds. P.den Butter schrijft een actueel en lezenswaardig artikel over de kerkelijke ontwikkelingen aangaande de Ned. Herv. Kerk na het genomen fusiebesluit, ook schrijft hij over de Geref. Gemeenten en de Chr. Geref. Kerken. Verder schrijft ds. Den Butter verder over de Filippenzenbrief. Ds. J.M.J. Kieviet bespreekt het boek "De Reformatie der Puriteinen" van dhr. W. van der Zwaag. Ds. M.C. Tanis schrijft een artikel getiteld "Onderwijs na het Avondmaal." Ds. K. Hoefnagel behandelt in de vragenrubriek een tweetal vragen die bij hem zijn binnengekomen. Het jaar-overzicht over 2003 is keurig verzorgd door de fam. Boer-Bunk uit Barendrecht. We willen hen hartelijk danken voor het vele werk dat zij hier aan gehad hebben.

Verschijningsdatum volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 22 januari verschijnen. Copie graag binnen de donderdag een week voor de verschijningsdatum. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

VAN DE ADMINISTRATIE

Bij het verschijnen van het eerste nummer in het jaar 2004, willen wij allereerst onze lezers Gods onmisbare zegen toewensen.

Wij hopen, dat u ons blad weer met genoegen zult lezen en dat het gezegend mag worden in uw persoonlijke

leven. Voor het komende jaar zal de abonnementsprijs gehandhaafd blijven op 7 euro per jaar. Deze 7 euro dekt echter maar voor een kwart de werkelijke kosten van een jaargang. Wij zijn dan ook erg blij met de vele abonnees, die naast het abonnementsgeld ook nog een gift overmaken. Wij willen op deze plaats al die abonnees, stichtingen en bedrijven hartelijk dank zeggen, die dat in het afgelopen jaar gedaan hebben. Wij mochten zoveel giften ontvangen dat, op een klein gedeelte na, alle jaarlijkse exploitatiekosten hieruit konden worden voldaan. Wij hopen, dat u ons in dit jaar wederom zult willen helpen. Begin februari zal de acceptgiro voor het abonnementsgeld van het jaar 2004 weer aan u worden gestuurd. Een vriendelijk verzoek voor onze abonnees in Canada en Noord-Amerika. Wilt u ons liever geen cheques of contant geld sturen.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,

2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girerek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar.

Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

De kosten voor het omwisselen hiervan zijn dermate hoog, dat er van de abonnementsprijs niets overblijft. Voor deze abonnees is het contactadres nog steeds: de heer M. Sommer, 980 Sawmill RD, RR2 Ancaster L9G 3L1, Ontario Canada tel no. 9057654195. Aan hem kan het abonnementsgeld worden overgemaakt en kunnen adreswijzigingen

worden doorgegeven.

Degenen die verleden jaar een geschenk- of proefabonnement hebben gekregen voor een jaar en waarvan deze periode nog niet is verstreken, zijn niet verplicht om nu al het abonnement te betalen. Uiteraard mag dit wel.

Met vriendelijke groeten,

P.J. Boers

ONDERWIJS NA HET AVONDMAAL

Laten we aan het laatste gedeelte van ons formulier niet voorbijgaan. Want er ligt onderwijs in en dat is nuttig en nodig. Het is voluit naar de Schrift. Op geestelijke groei worden we gewezen. De Heere Jezus geeft het aan in Johannes 15 als Hij het heeft over de wijnstok en de ranken. En Petrus eindigt zijn pastorale brieven met de woorden: wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Vandaar dat wat wij nu gaan lezen door ons ter harte dient genomen te worden.

Het laatste gedeelte van ons formulier wordt wel de post- communie genoemd. Ze bestaat uit twee gedeeltes: de lofverheffing en de dankzegging. De aansporing daartoe begint met de aanspraak: "Geliefden in den Heere". Wanneer nu deze aanspraak gehoord wordt, wordt daarin dan niet uitgesproken dat alle avondmaalgangers in Christus zijn ingeënt en het leven der genade kennen? Daar mogen we niet aan denken. Avondmaalgangers dienen erbij te leven of ook henzelf deze aanspraak geldt.. Want er zijn twee zaken als het gaat over het avondmaal: namelijk het teken en de betekende zaak.

In art. 35 van onze Ned. Geloofsbelijdenis staat: hoewel de sacramenten met de betekende zaken samen gevoegd zijn, zo worden zij nochtans met deze zaak niet door allen ontvangen. De ongelovige ontvangt aan het avondmaal slechts het teken, gelijk hij bij het Woord alleen de klanken hoort en niet de zaak zelf, die er door aangeduid wordt. Om aan de beloften en weldaden van het Woord en sacrament deel te krijgen, is daarom een werking van de Heilige Geest in het hart nodig en het is juist die werking die buiten en in het avondmaal de gemeenschap met Christus tot stand brengt en in stand houdt. Wat na de aanspraak wordt gezegd, moet ook onze aandacht hebben. Met nadruk wordt beleden: dewijl de Heere nu aan Zijn tafel onze zielen

gespijzigd heeft. Welk een geloofstaal! Gaan de opstellers niet te ver? Zeker de Heere doet veel aan het avondmaal. Maar kan dit altijd, keer op keer na de bediening van het Heilig Avondmaal beaamd worden? En dan zo over te gaan tot de lofverheffing? De praktijk kan het zo heel anders laten zien. Die praktijk zien de opstellers niet voorbij. Kennis daarvan ontbreekt bij hen niet, want ze waren geen vreemdelingen van het genadeleven. En dat leven kent zijn ups en downs. Zijn vrede en zijn strijd. Maar ook is er, en laten we daar niet aan voorbij gaan: avondmaalskracht en avondmaalservaring. De eerste avondmaalskracht vindt door de Heilige Geest plaats. Dit is Zijn eerste daad en daarna volgt avondmaalservaring. Na het avondmaal kan die plaatsvinden. Wie alleen aan de tafel wacht op een onmiddellijke gevoelsmatige vorm van zegen zoals troost, vrede of een ervaring waardoor men weer gesterkt het leven in kan gaan, kan teleurgesteld worden. Waar men op hoopte bleef uit. De gevolgen hiervan kunnen niet uitblijven. Bestrijding en ingevingen door satan kunnen komen. Een vraagteken kan gezet worden achter het aangaan aan het avondmaal. Had ik wel mogen aangaan? Nu mag zeker gestaan worden naar avondmaalservaring, maar het is niet het belangrijkste. Laat er voor alles een staan zijn naar versterking van het geloof in wat de Heere doet. Met nadruk staat er in ons formulier dat de Heere de zielen gespijzigd heeft. Hieruit blijkt dat onze vaders ervan overtuigd waren dat de Heere door de tekenen Zijn beloften verzegelt en waarmaakt. Laten we lezen wat Guido de Brès in zijn belijdenis heeft vastgelegd. In art 35 staat: nu zo is het zeker en ongetwijfeld, dat ons Jezus Christus Zijn sacramenten niet tevergeefs heeft bevoelen. Zo werkt Hij dan in ons, al wat Hij door deze heilige tekenen ons voor ogen stelt, hoewel de wijze ons ver-

stand te boven gaat en ons onbegrijpelijk is. Dus moeten we uitgaan van het gebeuren aan het avondmaal: de Heere heeft gespijzgd. Gelijk we na het eten aan de tafel elke keer de Heere dankzeggen voor hetgeen Hij gaf. Zo mag na het avondmaal de lofverheffing niet ontbreken. We worden tot de vertolking van die lofverheffing gewezen op twee Schriftplaatsen.

Daarmede worden we geroepen 's Heeren Naam met dankzegging te prijzen. Opvallend is dat gebruik gemaakt wordt van de woorden van de Schrift. Hoe kan het ook anders. Wanneer de Heere Zijn Woord ver-

vult, naar Zijn Woord vertroost en sterkt, wordt als vanzelf het Woord van de Schrift genomen om te vertolken wat de Heere waard is. Men wordt geleid naar de Schriften en men komt met de Schriften tot de Heere van de Schrift. Wie nu gelooft in 's Heeren doen aan het avondmaal, wekt mede disgenoten op om gezamenlijk de Heere te loven. En dat met het hart. De Heere is dat waard. Want Hij is goed. Die goedheid van de Heere wordt nog groter, wanneer we weten en kennen dat de Heere geeft te bidden en te danken. Zeggen we daar 'amen' op?

Ds. M.C. Tanis

PAULUS EN DE FILIPPENZEN - 34

Voorts, mijn broeders, verblijdt u in de Heere. Dezelfde dingen aan u te schrijven is mij niet verdrietig en het is u zeker. Ziet op de honden, ziet op de kwade arbeiders, ziet op de versnijding (Fil. 3:1,2).

We zijn nu toegekomen niet alleen aan een nieuw hoofdstuk in deze brief van Paulus, maar ook aan een heel nieuw thema. En bij dat nieuwe thema past in vele opzichten ook een andere toon.

Waarschuwingen

Paulus gaat in hoofdstuk 3 de Filippenzen waarschuwen.

Waarschuwen tegen twee ernstige gevaren. Enerzijds het gevaar van legalisme of wetticisme. Anderzijds het gevaar van antinomianisme. De apostel voorziet dat beide gevaren vroeg of laat ook de gemeente in Filippi zullen gaan bedreigen. Hij heeft de verkondigers van deze dwaalleringen hier en daar al bezig gezien. En ze zullen ongetwijfeld Filippi niet overslaan. De praktijk heeft de apostel al wel geleerd, dat zodra het Evangelie ergens verkondigd wordt en zodra er door het werk van de Heilige Geest op die prediking vrucht komt, de duivel in het geweer komt om met gebruikmaking van alles wat hem ter beschikking staat, het werk des Heeren te verijdelen. En een van de dingen waarvan hij zich daarbij bedient is de verspreiding van boodschappen die het Evangelie verbasteren, waardoor mensen op een dwaalweg gebracht worden.

Zulke boodschappen zijn o.a. die van de legalist of wetticist en die van de antinomiaan. Wat verstaan we hier-

onder? Waaraan zijn deze verbasteringen te herkennen?

Het Legalisme (of: Wetticisme) gaat ervan uit dat het werk van Christus eigenlijk niet compleet is, maar aanvulling behoeft. De Heere Jezus heeft wel veel gedaan, maar toch moet er van de kant van de gelovige ook nog een bepaalde bijdrage komen. In de dagen van het Nieuwe Testament werd deze leer verkondigd door de zogeheten Judaïsten. Zij predikten, dat er naast het geloof in de Heere Jezus en Zijn volbrachte werk ook nog de noodzaak was van het onderhouden van de wet van Mozes. En met name drongen zij er op aan, dat de besnijdenis moest worden onderhouden, ook door hen, die vanuit het heidendom tot geloof in het Evangelie waren gekomen.

Het Antinomianisme gaat ervan uit, dat het werk van de Heere Jezus wel compleet is en dat daarom ons werk geen enkele betekenis heeft. Maar daaruit trekt men dan de conclusie dat het er in feite helemaal niet zoveel toe doet hoe een mens leeft. Als hij maar gelooft. In het Antinomianisme wordt dus in de praktijk ontkend, dat een gelovige vruchten des geloofs dient voort te brengen. Met als gevolg dat men meent dat allerlei zonden rustig onbestraft kunnen blijven.

In hoofdstuk 3 van deze brief gaat Paulus beide dwalingen bestrijden. In vss 1-14 ageert hij tegen het Legalisme; in vs. 15 en volgende zal hij het Antinomianisme aan de kaak stellen. Hij acht het zijn plicht om de Filippenzen voor deze twee gevaren ernstig

en dringend te waarschuwen. En aangezien deze dwalingen niet uitgestorven zijn doen wij er ook goed aan deze waarschuwende woorden van Paulus ter harte te nemen.

Zo zien we dat tot de taken die tot de getrouwe bediening van het Woord behoren, ook de weerlegging van afwijkende leringen moet worden gerekend. Daar mag Paulus zich niet aan onttrekken. Daar mag niemand, die tot het verkondigen van het Evangelie geroepen is, zich gemakkelijk van af maken. Niet alleen moet het werk van Gods genade worden uitgesteld, ook de listen van de boze moeten worden ontmaskerd. De gemeente heeft niet alleen behoefte aan goed, gezond voedsel, maar ook aan anti-stoffen, die bedoelen haar immuun te maken tegen ziekten die haar geestelijke gezondheid ernstig zouden kunnen aantasten.

Het mag dan zijn, dat niet iedereen ervan houdt om gewaarschuwd te worden, maar daar vraagt de Heere niet naar. We zullen goed moeten beseffen, dat de ware liefde tot de Heere en Zijn dienst gepaard gaat met afkeer van alles wat tegen de wil des Heeren ingaat. Zoals we dat bijvoorbeeld uitgedrukt vinden in Ps. 119:128: Al Gods bevelen voor recht houden; alle valse pad haten.

Overgang

Paulus beseft dat hij aan het begin van hoofdstuk 3 een hele gedachtensprong maakt. Maken de lezers van zijn brief die sprong met hem mee? Vandaar dat hij in het eerste vers allereerst een paar dingen schrijft die hij bedoelt om de overgang naar het nieuwe thema gemakkelijker te maken.

Voorlopig is de toon nog dezelfde als in het vorige gedeelte. Een pastorale toon. Let maar op de aanspraak 'mijn broeders'. Paulus voelt zich sterk verbonden aan de Filippenzen. Zij horen bij elkaar. Samen vormen ze de geestelijke familie. Vandaar dat hij hen 'broeders' noemt.

Wat hij hen adviseert is dat ze zich in de Heere moeten verblijden. Of, anders gezegd: zich in de Heere beroemen. Ze moeten zich alleen aan de Heere houden en aan wat Hij gedaan heeft. Doen ze dat echt, dan hebben ze om te beginnen al een sterk wapen in handen tegen de twee gevaren waardoor ze bedreigd worden. Ga maar na.

De legalist beroemt zich immers niet alleen in de Heere. Hij beroemt zich ook op zijn eigen werken. Die vormen mee de grond voor zijn vertrouwen. En de antinomiaan beroemt zich op zijn zogenaamde vrijheid. Daarin waant hij zich sterk en onaantastbaar. Daarom is het zo belangrijk wat Paulus hier direct al zijn 'broeders' aanraadt: houdt u aan de Heere; beroemt u uitsluitend in Hem; verblijdt u alleen in Hem en Zijn werk. Hij is immers de enige en volkomen grond voor onze zaligheid. Buiten Hem is er niets waar we op kunnen staan en rusten.

Paulus zegt deze dingen kennelijk niet voor de eerste maal. Op de een of andere manier hebben de Filippenzen deze dingen al eerder van hem gehoord. De apostel is zich dat bewust, maar hij maakt er geen excuus voor als hij dezelfde dingen nu herhaalt. Dat doet hij heel bewust. Hij weet dat mensen zo gemakkelijk bepaalde dingen vergeten. Hij weet dat herhaling nodig is. Dat bepaalde zaken alleen doordat ze herhaald worden er bij mensen ingehamerd worden. Vinden we in Gods Woord ook niet heel wat herhalingen, die door de Heere kennelijk opzettelijk gegeven worden?

Dat vertelt ons dat we niet al te snel moeten klagen als er in de prediking ook wel eens herhaald wordt. Ja, ik weet dat de herhalingen soms totaal overbodig zijn. Soms valt de prediker in herhaling omdat hij de tijd wil volmaken of omdat hij eigenlijk al helemaal uitgeprekt is. Dan zijn die herhalingen verkeerd en zelfs storend. Maar er zijn dingen in het Woord, die er als het ware ingeschroefd moeten worden en die daarom bij herhaling voor onze aandacht moeten worden geplaatst. Zoiets als wat Paulus hier bedoelt.

Scheldwoorden?

In vs. 2 wordt de apostel heel concreet. Zo concreet, dat we de gedachte krijgen dat hij gaat schelden. Is dat zo? Moet hij zo schrijven?

Tot drie keer toe lezen we: 'Ziet!' Let op! Geef acht! Wat moeten ze dan zien? Bij wat hij nu gaat schrijven heeft Paulus die stroming op het oog, die een boodschap brengt waarbij een christen weer onder het juk van de wet wordt gebracht; de stroming van de Judaïsten. Er zijn nog wel geen aanwijzingen dat ze al met hun werk

in Filippi begonnen zijn, maar Paulus is er zeker van dat ze vandaag of morgen wel zullen komen. Daar moet men in Filippi dan ook goed op bedacht zijn.

Om hen daartoe dringend op te roepen gebruikt hij inderdaad krasse taal. Hij noemt die Judaïsten 'honden', 'kwade arbeiders' en 'versnijding'.

'Honden'. Denk hierbij niet aan de hond als huisdier, die voor veel mensen een goede vriend is. De hond was een straatdier. Vaak leefden honden in groepen en waren dan zeker niet ongevaarlijk. Waarom gebruikt Paulus dit woord? Kon hij niet wat vriendelijker zijn? Wat christelijker? De Judaïsten zijn toch ook christenen, die in de Heere Jezus geloven? Laten ze dan op een bepaald punt een andere mening zijn toegedaan, maar is dat voldoende reden om zo tegen hen uit te varen?

Laten we niet te zoetsappig zijn. Zou het kunnen zijn dat Paulus zo spreekt in navolging van zijn Meester, die ook uitdrukkingen gebruikte als 'blinde leidslieden' en 'verscheurende wolven'?

Vervolgens zegt hij 'kwade arbeiders'. Ze werken wel. Ze leggen zelfs grote activiteiten aan de dag. Maar het resultaat van hun werk is niets dan kwaad. Ze stichten kwaad door het misleiden van zielen.

Paulus gebruikt ook nog het woord 'versnijding'. De Judaïsten beroemen

zich er op, dat zij de besnijdenis handhaven. Dat is voor hen het bewijs, dat zij 'echt' zijn. Maar daar denkt Paulus anders over. Hij spreekt niet van 'besnijding', maar van 'versnijding'. In onze vertaling wordt zo tot uitdrukking gebracht dat Paulus in het Grieks een woordspeling gebruikt.

Besnijdenis = peritomè. Maar Paulus gebruikt 'katatomè'. Dat is zoveel als 'versnijding', 'verminking'. Paulus noemt de Judaïsten 'verminkers', mensen die anderen lichamelijk en geestelijk verminken. Met al hun mooie woorden richten ze niets anders uit dan dat zij de mensen die naar hen luisteren op een uiterst gevaarlijke dwaalweg leiden, die ten verderve voert.

Bij het aanwijzen van dwaalleer spreekt Paulus dus duidelijke taal. Beslist geen verhuullende uitdrukkingen. Bovendien laat hij de dwaalleers in hun ware gedaante zien. Zij zijn verminkers. Misleiders van zielen. Het kon wel eens wezen dat we vandaag deze manier van spreken verleerd hebben. Is het mede hierdoor dat velen zo gemakkelijk meegenomen worden door allerlei wind van leer? Maar het zal toch van belang zijn wat we geloofd hebben. Hebben we het verkeerde geloofd, al deden we dat nog zo ernstig, dan gaan we verloren. Laat het ons er toch om te doen zijn dat we de waarheid omhelzen. De leer die naar de godzaligheid is.

ds. P. den Butter

DE REFORMATIE DER PURITEINEN

"Hij was iemand die God boven alles de eer gaf en naast en onder God iedereen gaf wat hem verschuldigd was." Zo omschrijft de zeventiende-eeuwse kerkhistoricus J. Geree het type van de oude Engelse puritein. "Zijn voornaamste zorg was God te dienen. Daarin deed hij niet wat goed was in zijn eigen ogen, maar in Gods ogen. Hij stelde daarbij het Woord van God tot maatstaf in zijn godsdienstige verrichtingen."

Deze woorden zijn afgedrukt op de omslag van een in 2001 verschenen boek over de geschiedenis van het Puritanisme in Engeland en Schotland. Al te lang wachtte dit imponerende boek op bespreking in de kolommen van ons blad. Het is een boek van grote omvang (bijna 600 pagina's) niet alleen, maar vooral van

een hoge informatie-waarde. De registers aan het eind van het boek tonen er iets van: twaalf pagina's met de titels van geraadpleegde literatuur en een even groot aantal bladzijden (in dubbele kolom!) met de namen van de personen die in dit boek genoemd worden.

Wie waren dat: de puriteinen? We moeten ze zoeken in het Engeland, Schotland en Noord-Amerika van half de zestiende tot diep in de achttiende eeuw. Ze worden wel getypeerd als degenen die behoorden tot de kerkelijke beweging die zich inzette voor een zuivere kerk, een zuivere leer en een zuiver leven. Niet voor niets gebruik ik het woord 'zuiver', in het Engels 'pure'. En u begrijpt waar de naam 'puriteinen' vandaan komt. In

eerste instantie was het een spotnaam. Maar gaandeweg was het de gebruikelijke aanduiding van de mensen in en buiten de kerk van Engeland die de eenvoudige geloofsgehoorzaamheid aan het Woord van God voorstonden. En zelf ook beoefenden. En daarvan getuigenis aflegden in woord en geschrift. Een geestelijke beweging, gericht op waarheid en klaarheid in het dienen van de Heere in de binnenkamer en op het marktplein. Maar vooral ook in de organisatie van het kerkelijke leven.

De opkomst van het puritanisme in het Engeland van zo rond 1560 was vooral door dat laatste gestempeld. De zes huwelijken van koning Hendrik VIII hebben er alles mee te maken. En evenzeer de losmaking van Englands kerk van de kerk van Rome. En dientengevolge de strijd om de keuze tussen het bisschoppelijke systeem en het gereformeerde presbyteriale stelsel. Maar onder al die vragen lagen andere: hoe kan de kerk tot nieuw leven gebracht worden? Hoe zal Christus Koning zijn - in de samenleving, in de kerk, maar vooral: in de harten. Ik citeer: "Het ging hen niet in de eerste plaats om de kerkregering, maar om doorleefde vroomheid, om ware gemeenschap der gelovigen. Het was niet hun bedoeling de kerk af te schrijven, maar haar te reformeren. Om te wijzen op de noodzaak van waarachtige bekering..."

Hoe het allemaal gegaan is in de Engelstalige kerken - de schrijver van dit kloekke werk informeert ons er uitvoerig en gedegen over. Bekende en minder bekende namen passeren de revue. De personen achter die namen worden in hun historische context geplaatst. De grote betekenis van William Perkins, de vader van het puritanisme... De lotgevallen van Samuel Rutherford, de schrijver van de in de liefde van Christus gedrenkte 'Letters', zijn brieven... De invloed van John Bunyan en zijn beroemde geschriften... De grote geleerdheid maar de niet minder diepe vroomheid van John Owen... De plaats van Thomas Hooker in Nieuw-Engeland... Het komt alles aan de orde. Maar ook kunt u lezen over de worsteling van het puriteinse beginsel in tijden van tegenstand en vervolging. Ik denk bijvoorbeeld aan het jaar 1662 toen onder het bewind van koning Karel II Stuart 2400 puriteinse predikers van hun kansels werden verdreven,

omdat zij zich niet konden verenigen met de Uniformiteitswet.

Ik beveel dit boek van harte aan. Er is wel wat moed voor nodig om aan zo'n pil van een werk te beginnen. Maar wie gevoel voor (kerk)geschiedenis heeft, zal al snel geen moeite hebben om het tot het eind uit te lezen. Ik ben de schrijver, de heer W. van der Zwaag uit Barneveld, dankbaar dat hij dit grootse werk ondernomen heeft. Zijn er geen aanmerkingen te maken? Een enkele. Zo had het de leesbaarheid bevorderd als de hoofdstukken waren onderverdeeld door middel van paragrafen met aparte kopjes. De toonzetting van dit boek laat merken dat het thema de schrijver zeer ter harte gaat. Dat maakt het lezen van deze kroniek enerzijds aantrekkelijk, anderzijds zou het enige afbreuk kunnen doen aan de eveneens gewenste objectiviteit in de geschiedschrijving. Aan het slot van het boek had een overzicht met de belangrijkste jaartallen de lezer kunnen dienen.

Maar de waardering overheerst! De inhoud van dit boek legt getuigenis af

van Gods werk, Zijn doorgaande werk, ondanks tegenstand en verdachtmaking. Uit de geschriften van de puriteinse predikers is nog veel te leren. Het is erg verheugend dat er deze tijd weer aandacht voor hen is. En dat ook een groot aantal van hun boeken weer (in vertaling) verkrijgbaar is. Dan denk ik aan de bovengenoemde namen. Maar ook aan mensen als William Guthrie, Thomas Watson, Thomas Boston en George Whitefield. Ook de Amerikaanse prediker Jonathan Edwards kan in deze reeks geplaatst worden. De prediking van hen allen kenmerkte zich door een sterk accent op de persoon en het werk van Christus. Een scherpe wetsprediking en een ruime Evangelienodiging gingen in hun bediening hand in hand. En de Heere liet zich niet onbetuigd in Zijn zegen op hun arbeid. Die God leeft nog!

N.a.v.: W. van der Zwaag, *De Reformatie der Puriteinen. Kerkhistorie van Engeland tussen Reformatie en Revolutie. Uitgeverij Gebr. Koster, Barneveld. Gebonden. 592 pag. Prijs € 40,00.*

Ds. J.M.J. Kieviet

WAAR GAAN WE HEEN?

Bij de overgang in het nieuwe jaar komen allerlei vragen onweerstaanbaar bij ons boven: Hoe zal het gaan? Wat zullen we meemaken? Vragen die we kunnen stellen met betrekking tot ons persoonlijk leven of met betrekking tot wat er zal gaan gebeuren in deze wereld in de verhouding tussen de volkeren en in allerlei andere verbanden. We kunnen die vragen ook stellen met het oog op de kerkelijke situatie. Dat laatste willen we doen in dit artikel.

Het is duidelijk, dat we op die vragen niet met stelligheid een antwoord kunnen geven. En als we al menen, dat er bepaalde tendensen zijn, die in een zekere richting wijzen, dan zullen we nog voorzichtig moeten zijn in onze beweringen. We dragen geen van allen de profetenmantel. Maar bij alle voorzichtigheid en bescheidenheid die ons past zijn er toch wel een paar opmerkingen te maken. Ook wat betreft de situatie van de kerken in ons land.

Verwarring

Om te beginnen is voor ieder wel duidelijk, dat we het jaar 2003 afgesloten

hebben te midden van veel verwarring op kerkelijk terrein. Wellicht zal de geschiedenis eens aantonen, dat het jaar 2003 de algehele verwarring, die er al was, alleen nog maar groter gemaakt heeft. Met die verwarring gaan we dus het nieuwe jaar binnen. Zal 2004 de oplossing brengen? Of zal ook in dit jaar de verwarring nog groter worden?

Genoemde verwarring is voor een groot deel te danken aan de onderlinge verdeeldheid in de kerken. Verdeeldheid, niet alleen uitkomend in het feit, dat er nog altijd verschillende kerken naast elkaar voortleven, ook al noemen die kerken zich allemaal gereformeerd. Maar ook verdeeldheid binnen de bestaande kerken. Wie is het nog met wie eens?

Om in het klein te beginnen, 2003 liet zien dat er een scheuring ontstond binnen de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt. Het was weliswaar een scheuring die in omvang beperkt is gebleven, maar dat betekent niet dat degenen, die binnen het kerkverband bleven, allemaal gelukkig zijn met de koers die deze kerken varen. Alleen,

een scheuring is ook nog al wat.... Daar is niet iedereen zo snel aan toe. Denk alleen aan de consequenties die zo iets heeft.... Het kan echter niet ontkend worden, dat er in de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt heel wat op drift is geraakt en dat lang en enthousiast gehuldigde principes door velen zijn ingeruild voor modernere ideeën, die in sommige gevallen zelfs weinig meer over hebben van wat altijd als gereformeerd werd gezien. Er waait in deze kerken een stevige evangelische wind, met alle gevolgen van dien. En velen in die kerken houden hun hart vast. Hoe dat verder gaan zal?

Ned. Herv. Kerk

Van ingrijpende betekenis is wat er gebeurd is in de Nederlandse Hervormde Kerk die sinds 12 december 2003 officieel aan het fuseren is met twee andere kerken in ons land. Zonder aarzeling zeg ik dat het besluit dat op genoemde datum werd genomen niet alleen zeer ingrijpend is, maar ook uitermate triest. Vooral als we letten op de wijze waarop deze kerkfusie tot stand is gekomen. Daar was niets geestelijks bij, ook al wilde men de Heere er achteraf nog voor danken en al liet de secretaris-generaal van de hervormde synode een 'Goddank' horen.

Het in- en in-trieste van dit besluit was dat de 'kerk der vaderen' in ons land - zo wilde men er immers altijd graag van spreken - opgehouden heeft te bestaan, alle beweringen van het tegendeel ten spijt. En de gereformeerde belijdenis heeft binnen de nieuwe kerk geen exclusieve rechten meer. Officieel zijn waarheid en leugen nu vermengd. Een werk Gods? Ook als daar relaties, die God uitdrukkelijk in Zijn Woord veroordeeld heeft, tegen de wil des Heeren kerkelijk gesanctioneerd gaan worden? Maar als het geen werk van God is, wat is het dan wel?

Veel is er over deze zaken al geschreven en gezegd. Harde woorden zijn er ook gesproken, met name aan het adres van hen die menen om der wille van het geweten niet met deze vereniging te mogen en te kunnen meegaan. Zij worden bestempeld als scheurmakers. Hun wordt afscheidingsdenken verweten. Maar dat zij, die tot voor kort hun kerkelijk standpunt steeds hebben verdedigd op grond van de overtuiging dat de Ned.

Herv. Kerk nog altijd op haar gereformeerde grondslag kon worden aangesproken, nu hun meegaan in de nieuwe kerk met duidelijk andere argumenten moeten verdedigen, valt niet te ontkennen. Nu is het kennelijk al genoeg als men nog een plaats mag innemen in de plurale kerk en plaatselijk mag blijven wat men meent te moeten zijn. Is dat kerkelijk denken? Ik heb mijn eigen plekje nog.... Hoe lang zal dat trouwens getolereerd worden? En is het hebben van een eigen plekje ook iets waar de Koning der kerk tevreden mee kan zijn?

Maar waar moet het nu heen? Waar loopt het straks op uit? Begin mei krijgt alles zijn beslag. In die planning zal wel geen verandering meer komen. De uiterste pogingen die van de kant van bezwaarde kerkenraden worden ondernomen om nog een verandering in denken bij het moderamen van de hervormde synode te bewerken zullen naar verwacht mag worden geen resultaat opleveren. Aan die deur is al zo vaak geklopt. Tevergeefs... Het is ook wel duidelijk geworden uit de huidige houding van verschillende leidinggevendenden dat geen ander standpunt zal worden gedoogd.

Gaan er straks gemeenten scheuren? Dat kan bijna niet anders. Zullen er processen gevoerd gaan worden over de kerkelijke goederen? Ook dat kan bijna niet anders. En hoe zullen de conflicten behandeld worden? De geschiedenis heeft al zo vaak geleerd, dat kerkelijke conflicten vaak heftig kunnen zijn. Trouwens, er hebben zich in verschillende gemeenten omtrent deze dingen soms al pijnlijke situaties voorgedaan. Soms mede veroorzaakt door tendentieuze voorlichting.

We geloven dat er zullen zijn, die straks te goeder trouw de nieuwe kerk worden binnen gevoerd, en die wellicht later tot de ontdekking komen, dat ze ook plaatselijk niet meer zullen kunnen blijven wat ze krachtens hun gewetensovertuiging zouden moeten zijn. Naar hen vooral gaat ons hart uit. Maar zeker ook naar hen, die zolang tevergeefs geprobeerd hebben de kerkelijke instanties te bewegen niet tot deze desastreuze stap te komen en die - nu de stap toch gezet is - voor God en hun geweten hun synode hierin niet kunnen volgen. Omdat ze niet kunnen geloven, dat de kerkelijke vergadering in deze beslissing door Gods Geest is geleid.

We bidden God om wijsheid en voorzichtigheid voor allen die nu geroepen worden om leiding te geven. Moge Hij de weg wijzen om in getrouwheid kerk te zijn, ook al kost dat pijn en veroorzaakt het verdriet.

Geref. Gemeenten

En dan is er nog een kerkgemeenschap waar de dingen niet eenvoudig liggen. Ik doel op de Gereformeerde Gemeenten. Al geruime tijd is het binnen deze kerken ook onrustig. Weliswaar is dat een onrust van geheel andere aard dan die binnen de kringen van de gereformeerde belijders in de Ned. Herv. Kerk, maar ook de daar heersende onrust is niet gering. Er zijn ernstige vragen gesteld. Vragen die regelrecht te maken hebben met de prediking van het Evangelie en daarin met de geestelijke leiding die gegeven wordt aan de gemeenten. Legitieme vragen mijns inziens.

Met het stellen van die vragen is niets mis. Als ons rekenschap gevraagd wordt waarom we preken zoals we preken, dan hoeven we echt niet te schromen om daarover verantwoording af te leggen. Zelfs niet al zouden we van overtuiging zijn, dat de vragen vanuit een verkeerde geest gesteld zijn en op de verkeerde manier aan de orde zijn gekomen. Over het hoe van de prediking behoeft geen enkele prediker aarzelend te doen.

Daarom heb ik enige tijd geleden ook gepleit voor een open en eerlijk gesprek, mede ook omdat wij in onze eigen kring bij zo'n gesprek zelf ook belang hebben. Want vele van de in de Geref. Gemeenten levende vragen kunnen ook onder ons leven. In de kring van ons blad is er toch niet zonder reden een bepaalde verbondenheid met de Geref. Gemeenten.

Helaas vrees ik, dat er van zo'n gesprek toch weinig zal komen. Waarom ik dat vrees? Als ik zie hoe het lijvige boek van dr. K. van der Zwaag - recentelijk uitvoerig besproken in ons blad - binnen de kringen van de Geref. Gemeenten wordt behandeld en in "De Saambinder" wordt gerecenseerd, ontvalt me de moed. Die benadering is niet alleen erg onwelwillend, maar ook onheus. De eerlijke bedoelingen worden miskend en op de serieuze vragen die aan de orde gesteld worden, wordt met geen woord ingegaan.

Op deze manier neemt men de onrust echt niet weg. Eerder zorgt deze manier van doen voor nog meer interne vervreemding. Kan er geen andere toon getroffen worden? Mogelijk zit Van der Zwaag er helemaal naast met zijn boek. Maar dat is dan toch op een eerlijke manier aan te tonen, zonder gebruik te maken van oneigenlijke argumenten?

Bovendien, als een kerk in haar prediking - terecht - haar leden oproept tot zelfonderzoek, zal dan die kerk zelf ook niet aan zelfonderzoek moeten doen? Aandringen op zelfonderzoek dient te gebeuren op een heel concrete wijze en niet in vage termen. Welnu, als er dan concrete vragen gesteld worden die alles te maken hebben met het rechte functioneren van de prediking, laten we dan een eerlijk antwoord niet uit de weg gaan.

Van harte hoop ik dat de wind uit een andere hoek gaat waaien en dat zal blijken dat de Gereformeerde Gemeenten zich niet, zoals zij dat in het verleden ook wel gedaan hebben, in een situatie manoevreren, waarin alleen nog met tuchtmaatregelen een oplossing geforceerd kan worden. Geve de Heere dat in dit opzicht het jaar 2004 zal kunnen getuigen van een andere benadering. Tot heil van deze kerken!

Chr. Geref. Kerken

En onze eigen kerken? Hoe zal het gaan in dit nieuwe jaar dat voor ons weer een synodejaar zal zijn? Het afgelopen jaar is zonder grote schokken verlopen.

Er waren plaatselijk wel wat ongeregeligheden en mensen hebben persoonlijk zo wel hun moeiten en zorgen gekend ook met de ontwikkelingen van onze kerken, maar als kerkverband hebben we een betrekkelijk rustig jaar gehad.

Er kwam in het begin van dit jaar wat opschudding rondom een brief van een aantal predikanten die betrekking had op de relatie van onze kerken tot de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt, maar dat was van voorbijgaande aard. Maar welk beeld zal 2004 te zien geven?

In het verleden waren jaren waarin de generale synode samenkam jaren waarin een bepaalde spanning werd gevoeld. Immers, besluiten van de Generale Synode kunnen verstrekende gevolgen hebben. En zolang

we ons als kerken nog sterk aan elkaar verbonden wisten was zo'n Synode dan ook best iets waar heel de kerk zich bij betrokken wist.

Thans ligt dat wel een beetje anders. De praktijk laat zien dat het gebeuren op een synode veel verder verwijderd is van het gemiddelde kerklid dan vroeger. En de besluiten die genomen worden? Ach we zullen wel zien... Ze kunnen daar zoveel besluiten. Zijn we het er mee eens, okay. En anders gaan we toch onze eigen gang....

Overdrijf ik nu? Ik meen in ieder geval dat deze mentaliteit almeer te bespeuren is. Daar konden de synoden zelf wel eens aan meegewerkt hebben. Door besluiten te nemen die op verschillende manieren konden worden uitgelegd. Of door beslissingen te nemen, die al te zeer het karakter droegen van een mager compromis. Dan gaat het respect natuurlijk verloren. Als de synode van dit jaar weer net zo handelt, dan zal het aan-

VRAGENRUBRIEK

Laat ik proberen een tweetal vragen te beantwoorden. De eerste vraag gaat over de wolk- en vuurkolom, welke het volk Israel begeleidde in de woestijn. Was het inderdaad een kolom, dan bedekte die niet het gehele volk. Hoe kan 1 Korinthe 10:1 dan zeggen dat onze vaders allen onder de wolk waren?

Van de wolk- en vuurkolom lezen wij in Exodus 13: 21 en 22. God voorzag in alle noden van Zijn volk. En Hij deed dat op een wonderlijke, dat is bovennatuurlijke, voor ons dus onbegrijpelijke wijze. Zo zorgde God ook voor een wolk, welke het volk voorving en de weg wees. God Zelf leidde Zijn kudde door middel van die bijzondere wolk. 's Nachts was het een vurige wolk, welke voor het nodige licht zorgde. Lieten maan noch sterren zich zien in een duistere nacht, dan nog was het licht, want de Heere schonk hen een bijzonder licht. Heerlijk beeld van Gods tegenwoordigheid in en om Christus, Die het Licht der wereld is. Denk ook aan Openbaring 21:23. Daar lezen we: "En de stad behoeft de zon en de maan niet, dat zij in dezelve zouden schijnen; want de heerlijkheid Gods

staande gebeuren in Nunspeet nog verder van de kerken af gaan staan. Daarom mogen we wel hopen en bidden om duidelijke beslissingen. Ook in de aangelegen zaken als onder andere de contacten met de Gereformeerde Kerken-Vrijgemaakt en de Nederlands Gereformeerde Kerken. We moeten goed weten wat we hiermee willen. En mede in het licht van de genoemde zaken moeten we als kerken ook goed weten wat met met onszelf willen. Wat betekent het om in 2004 Christelijk Gereformeerd te zijn en dat ook te willen blijven. Tenzij we van mening zijn, dat de zaken, die in 1892 en volgende jaren onopgeefbaar waren, niet langer van doorslaggevend belang zijn. Of weten we een andere oplossing om waarlijk te willen voldoen aan de eisen die Gods Woord aan een kerkelijk samenleven stelt. Maar laten we daarin toch vooral duidelijk zijn. En God vragen om Zijn Geest, die alleen in het rechte spoor kan leiden.

ds. P. den Butter

heeft haar verlicht en het Lam is haar Kaars".

Deze wolk was beeld van Gods aanwezigheid. Soms daalde de wolk overdag neer op de tent der samenkomst, als God met Mozes sprak. En bij de doortocht door de Rode zee was de wolk zowel ten voordeel als ten oordeel. De wolk trok zichtbaar van voor naar achter over het hele volk heen, zodat het gehele volk onder de wolk doorging, 1 Kor. 10, en bleef toen tussen het volk Israel en het achtervolgende leger der Egyptenaren staan. Naar de zijde van die vijanden was de wolk echter een en al dreiging! Wee de mens die God tegen krijgt!

Allen waren onder de wolk en door de zee doorgestaan. Nochtans heeft God in het meerder deel van de Israëlieten geen welgevallen gehad. Vanwege hun zonden kwamen zij om in de woestijn. Een kerkmens kan in veel uitwendige voorrechten delen, zoals bijvoorbeeld de Heilige Doop (waarvan de doortocht een beeld is) en toch buiten het heil in Christus staan. Paulus noemt de geschiedenis van de woestijnreis een waarschuwend voorbeeld. De wolkkolom diende ook ter bescherming tegen de felle zonne-

stralen. Dat kunnen we inderdaad leren uit Psalm 105:39. Voor dat doel hoeft een wolk niet groot te zijn. De laatst genoemde tekst kan evenwel ook een verwijzing naar Numeri 9: 15 en 16 zijn, waar we lezen dat de wolk de tabernakel bedekte. Dat was om de heiligheid Gods te benadrukken. Ik hoop dat het antwoord de vraagsteller tevreden stelt. Hartelijk dank voor uw brief met uitvoerige tekstverwijzing!

Een andere vraag gaat over de profeet Jona. Is Jona wel een type van de Heere Jezus? Jona is immers het beeld van onwilligheid en koppigheid, een man die zich nog zou verlustigen in de ondergang van mensen?

Inderdaad is Jona meer een type van de eerste dan van de tweede Adam! Toch kunnen we een lijn trekken, namelijk van Jona's verblijf in 'de buik des grafs', Jona 2:2, naar Jezus' verblijf in de schoot der aarde na Zijn sterven op Golgotha.

BRIEVEN AAN OUDERS (20)

Wolven zijn er in Nederland niet meer. Alleen in dierentuinen.

Kinderen hoeven 's nachts niet meer te sidderen vanwege hun angstaanjagend gehuil. Toch zijn er vandaag nog wolven. Hun aantal is misschien wel legio. Ik bedoel dan geldwolven. Dat zijn zij die op jacht zijn naar aardse rijkdommen. Ze hebben nooit genoeg. Ze zijn altoos op zoek naar meer.

In deze brief, vaders, moeders, wil ik het hebben over Achan. Jericho was gevallen, en naar het gebod van de Heere moest alles wat van Jerico was, verbannen worden. Alleen het goud en het zilver moest gegeven worden voor het huis van de Heere. Achan evenwel werd door hebzucht gedreven om 's Heeren gebod te overtreden. Hij zag een schoon en sierlijk kleed. Dat nam hij, en ook nog tweehonderd sikkelen zilveren en een gouden staaf. Alles begroef hij in de grond onder zijn tent. Echter – daar is een God Die alles ziet en weet. De gevolgen waren verschrikkelijk. Er kwam een ban over het leger van Israël. Het volk werd verslagen door de inwoners van Ai. In de weg van het smeekgebed door Jozua gaf de Heere uitkomst. Door middel van het lot werd Achan aangewezen. Toen werd Achan met zijn zonen en dochters en

Die lijn trekt de Heere Jezus Zelf. Ook waarschuwt de Heere Jezus de onboetvaardige en eigenzinnige Joden, dat de Ninevieten hen nog eens zullen veroordelen. Zij bekeerden zich immers op de prediking van Jona, terwijl de Joden zich weigerden te bekeren op Christus' prediking, hoewel hij meer was dan Jona! Zie Matth. 12:41. Laten ook wij dat waarschuwend woord van de Heere Jezus ter harte nemen! Van elk type van de komende Zaligmaker geldt dat hij het nooit volkomen en nooit altijd is. Dat is onmogelijk. Dat zit hem in de zonde. Elk type was een zondaar en Christus was zonder zonde. Toch geeft de Schrift ons meerdere typen van Christus dan we zouden vermoeden. Van het Oude Testament geldt: de rol des boeks is met Zijn Naam vervuld! Hebben wij de Redder der zondaren al nodig, al lief gekregen? Dank voor uw vragen en tot een volgende keer!

Ds. K. Hoefnagel

met al wat van hem was, afgevoerd naar het dal van Achor, het gerichtsdal. Daar vond de steniging plaats. Huiveringwekkend!

Deze geschiedenis in de Bijbel wil niet leren dat er een ban in het leger kan zijn. O zeker – dat kan. Maar de Koning der kerk gaf om dat te voorkomen de censuur aan Zijn kerk. Die gebeurtenis met Achan wil ons leren waartoe hebzucht kan leiden. Om ons daarvoor te waarschuwen. Daar valt alle nadruk op.

Hoe erg is het als geldgierigheid een vader of moeder te pakken heeft. Het is de tijd dat het materialisme z'n triomfen viert. We moeten dit nog; we moeten dat nog. Geldgierigheid is de wortel van alle kwaad. Dan nemen we het met de waarheid en de eerlijkheid en met Gods geboden niet zo nauw meer. De hebzucht drijft ertoe om dat wat de Heere verboden heeft, te overtreden. Wat een slecht voorbeeld is dat voor onze kinderen. We behoeven ons echt niet te verbazen als ook onze kinderen geldwolven worden. Weet, ouders, dat de ondergang van Achans kinderen het gevolg was van Achans hebzucht. Hoe erg als onze kinderen van onze handelingen de dupe worden en voor eeuwig verloren gaan. Lieve ouders, bent u op jacht naar de geestelijke rijkdom-

men voor uzelf en voor uw kinderen? Jezus Christus heeft Zich alle rijkdom ontczegd. Om arme zondaars rijk te kunnen maken, ja zelfs eeuwig rijk. Och dat het in uw hart zij: "ook voor mij hebt G' Uw rijkdom ontczegd." Dan is het uw liefste wens dat ook uw kinderen dat mogen zeggen.

Ds. P.v.Z.

MEDEDELING VAN DEPUTATEN BUITENLANDSE ZENDING

Fam. W. van 't Spijker

Deputaten Buitenlandse Zending maken bekend dat de familie W. van 't Spijker uit Siyabuswa, Zuid-Afrika, in december naar Nederland zal repatriëren. Ds. Van 't Spijker blijft in dienst van deputaten tot eind 2004. Hij zal én in Nederland én in Zuid-Afrika werken aan het verder zelfstandig worden van de Gereformeerde Kerk van KwaNdebele. Dat betekent onder andere dat hij nog niet beschikbaar is voor het vervullen van allerlei diensten binnen de kerken in Nederland. Het voorlopig adres van de familie Van 't Spijker is: Ronerbrink 116, 7812 LZ Emmen, tel. 0591-610051.

MEDEDELING VAN HET DIENSTENBUREAU

Er hebben zich een aantal wijzigingen voorgedaan in de personele sfeer van het Dienstenbureau, die belangrijk zijn voor de dienstverlening die u mag verwachten.

Zo is op 1 september jl. afscheid genomen van de heer H. van der Velden. Gedurende drie jaar was hij secretaris Diaconaat.

De heer H. van Well, diaconaal consulent, is parttime gaan werken. Per 1 september jl. voor drie dagen en per 1 januari 2004 zal hij nog maar voor twee dagen per week werken.

U kunt zich in het vervolg met alle zaken die te maken hebben met deputaten ADMA en Hulpverlening richten tot mw. H. Ketelaar-Berkhof, mevr. H. van der Vinne-Jansen en ds. G. Drayer: zij dragen verantwoordelijkheid voor de zaken op het Diaconaal Bureau.

Ds. G. Drayer is de eerst verantwoordelijke voor het Diaconaal Bureau. Hij vervult voor 50% de functie van secretaris ten dienste van deputaten

Algemeen Diaconale en Maatschappelijke Aangelegenheden (ADMA) en Hulpverlening in binnen- en buitenland (HBB) en voor 50% ten dienste

van deputaten voor de Buitenlandse Zending. Met de kerkenraad van de kerk van Zoetermeer zijn deputaten overeengekomen dat hij met ingang

van 1 oktober 2003 j.l. vrijgesteld is van zijn ambtelijke werkzaamheden en beschikbaar is voor het werk van deze drie deputaatschappen.

MEDITATIES

schrijver	tekst	pagina
Ds. B.L.C. Aarnoudse	Genesis 15:6	209
wijlen Ds. F. Bakker	1 Samuël 6:13	221
Dr. Andrew Murray	Psalm 51:8a	197
wijlen Ds. D. Slagboom	Psalm 71:3a	1
wijlen Ds. C. Smits	Jesaja 9:5	233
Ds. A. Baars	Jesaja 54:7 en 8	153
Wulfert Floor	Habakuk 2:4b	181
B. Smytegelt	Mattheüs 6:21	145
Ds. G. Hamstra	Mattheüs 7:13 en 14	25
wijlen Ds. C. Smits	Mattheüs 24:37	137
wijlen Ds. F. Bakker	Mattheüs 27:14	61
wijlen Ds. C. Smits	Mattheüs 28:18b	105
Ds. M. Vlietsra	Lukas 10: 41b en 42	33
wijlen Ds. D. Slagboom	Lukas 24:45	73
wijlen Ds. D. Slagboom	Johannes 1:14	245
Ds. P. den Butter	Johannes 1:49	17
wijlen Ds. P. Sneep	Johannes 12:3	41
wijlen Ds. H.C. van der Ent	Johannes 18:28	53
Ds. A. van der Weerd	Johannes 21:11 ged.	81
wijlen Ds. F. Bakker	Handelingen 2:17m	121
wijlen Ds. H.C. van der Ent	Handelingen 2:41a	129
Ds. B.L.C. Aarnoudse	1 Kor. 15:8	93
Ds. M. Vlietstra	1 Johannes 4:19	173
Ds. M. Vlietstra	Openbaringen 2:11b	161

VAN DE REDACTIE

naam	pagina
Uitbreiding redactie	26
Groot formaat	26
Ontmoetingsdag Werkendam	26, 33, 42, 54, 61, 74
Verkiezingen	26
Koningin Beatrix 65 jaar	26
Bij elkaar de preekstoel op? 33	
Kom Over En Help	42
Boekpresentatie "Bunyan in beeld"	42
Ambtsdragersconferentie	42
Chr. Geref. Bezinningskring Veenendaal e.o.	54
ReVOKE	54
In de Rechte Straat	54
Biddag voor gewas en arbeid	54
LCJ	61
Oorlog in Irak	61
Vogelpest	62
Zieke predikanten	73
Irak	74
Vogelpest en SARS	74
Goede Vrijdag en Pasen	74
Chr. Geref. Bezinningskring classis Leeuwarden	74, 82
Ontmoetingsdag Werkendam	94
Verjaardagen koningshuis	94
Dodenherdenking en bevrijding	94
Pinksterappèl	106
KOEK	106, 154
Hemelvaart en Pinksteren	122

CHDD en BGS onderzoeken nauwere samenwerking	122
Fam. Ds. K. Visser	130,138
Ds. P. van Zonneveld	130,153,162,173,246
Ds. M.A. Kempeneers	130
Fam. A. Beukers	130
Zendingsdag Elburg	138, 146
Ontmoetingsdag Urk	146,153,162,173,182
Werkendam	154
Ameide	154
GBS- actie voor Roemeense Bijbels: 300.000 euro	154
Kinderoppas 20 september	162
Chr. Geref. Bezinningskring van het noorden	162
Chr. Geref. Bezinningskring Veenendaal e.o.	162,173
Persbericht LCJ	162
Persbericht ambtsdragersconferentie	162,182,198,209,222,234
GBS toogdag in de Rehoboth-kerk te Barneveld	162
Afwachten of verwachten	198
Gent 25 jaar evangelist Bor 198	
LCJ	198,209
Theologische Universiteit Apeldoorn	210
Winterhulp KOEH	210
Fam. Ds. M.C. Tanis	222
Overlijden ouderling A. van Rossem	234
Geboorte	246
Kerstdagen en jaarwisseling	246

ARTIKELEN

schrijver	titel	pagina
Ds. C.P. de Boer	Predik het Woord!	167
Ds. J.P. Boiten	De Generale Synode (11)	37
Evangelist H. Bor	Johannes 10:16	203
Ds. P. den Butter	Bij de verschijning van het jaarboek	85
Ds. P. den Butter	Chr. Geref. Kerken- Geref. Kerken vrijgemaakt	30
Ds. P. den Butter	Gaat de kogel door de kerk?	22
Ds. P. den Butter	Geen ruimte meer	36
Ds. P. den Butter	Gemeente des Heeren	45
Ds. P. den Butter	Gezonden om te prediken	19
Ds. P. den Butter	Luisteren naar wat niet gezegd wordt (6)	5
Ds. P. den Butter	Paulus en de Filippenzen (25)	157
Ds. P. den Butter	Paulus en de Filippenzen (26)	162
Ds. P. den Butter	Paulus en de Filippenzen (27)	175
Ds. P. den Butter	Paulus en de Filippenzen (28)	184
Ds. P. den Butter	Paulus en de Filippenzen (29)	206
Ds. P. den Butter	Paulus en de Filippenzen (30)	210
Ds. P. den Butter	Paulus en de Filippenzen (31)	223
Ds. P. den Butter	Paulus en de Filippenzen (32)	237
Ds. P. den Butter	Paulus en de Filippenzen (33)	249
Ds. P. den Butter	Reacties	5
Ds. P. den Butter	Toenemende spanning	141
Ds. P. den Butter	Wat is er gaande in de Gereformeerde Gemeenten?	211
Ds. J.H. van Dijk	In memoriam br. A. van Rossem - Ameide	242
Ds. J.H. van Dijk	Verslag intredeprek te Ameide	169
Ds. A. van Heteren	Ameide	168
Ds. A. van Heteren	Geestelijke herkenning binnen de gereformeerde gezindte	123
Ds. A. van Heteren	Gisbertus Voetius en de praktijk der godzaligheid	240
Ds. A. van Heteren	Kostbare middelen tegen satans listen (14)	4
Ds. A. van Heteren	Kostbare middelen tegen satans listen (15)	32
Ds. A. van Heteren	Kostbare middelen tegen satans listen (16)	46
Ds. A. van Heteren	Kostbare middelen tegen satans listen (17)	55
Ds. A. van Heteren	Kostbare middelen tegen satans listen (18)	62
Ds. A. van Heteren	Kostbare middelen tegen satans listen (19)	76
Ds. A. van Heteren	Kostbare middelen tegen satans listen (slot)	88

Ds. A. van Heteren	Thomas Sheppard - De ware bekering - (1)	48
Ds. A. van Heteren	Thomas Sheppard - De ware bekering - (2)	64
Ds. A. van Heteren	Thomas Sheppard - De ware bekering (3)	84
Ds. A. van Heteren	Thomas Sheppard - De ware bekering (4)	101
Ds. A. van Heteren	Thomas Sheppard - De ware bekering (5)	112
Ds. A. van Heteren	Thomas Sheppard - De ware bekering (6)	124
Ds. A. van Heteren	Thomas Sheppard - De ware bekering (7)	140
Ds. A. van Heteren	Thomas Sheppard - De ware bekering (8)	147
Ds. A. van Heteren	Thomas Sheppard - De ware bekering (9)	185
Ds. A. van Heteren	Thomas Sheppard - De ware bekering (10, slot)	205
Ds. A. van Heteren	Watersnood 1953	27
Ds. A. van Heteren	Woorden van MC Cheyne (1)	228
Ds. A. van Heteren	Woorden van MC Cheyne (2)	241
Ds. M.A. Kempeneers	Preek n.a.v. Lukas 5: 32	20
Ds. J.M.J. Kieviet	Afwachten of verwachten? (1)	213
Ds. J.M.J. Kieviet	Afwachten of verwachten? (2)	225
Ds. J.M.J. Kieviet	Afwachten of verwachten? (3)	235
Ds. J.M.J. Kieviet	Afwachten of verwachten? (4, slot)	247
Ds. J.M.J. Kieviet	Betrouwbare gids naar de hemel	229
Ds. J.M.J. Kieviet	De drie stukken (1)	67
Ds. J.M.J. Kieviet	De drie stukken (2)	74
Ds. J.M.J. Kieviet	De drie stukken (3)	82
Ds. J.M.J. Kieviet	De drie stukken (4)	100
Ds. J.M.J. Kieviet	De drie stukken (5)	106
Ds. J.M.J. Kieviet	De drie stukken (6, slot)	131
Ds. J.M.J. Kieviet	De drie stukken- Een reactie op een reactie (1)	155
Ds. J.M.J. Kieviet	De drie stukken- Een reactie op een reactie (2, slot)	165
Ds. J.M.J. Kieviet	Het aanbod van genade (1)	31
Ds. J.M.J. Kieviet	Het aanbod van genade (2)	34
Ds. J.M.J. Kieviet	Het aanbod van genade (3)	43
Ds. J.M.J. Kieviet	Het aanbod van genade (4-slot)	56
Ds. J.M.J. Kieviet	Hoe leest u Kohlbrugge? (1)	174
Ds. J.M.J. Kieviet	Hoe leest u Kohlbrugge? (2)	182
Ds. J.M.J. Kieviet	Hoe leest u Kohlbrugge? (3, slot)	199
Ds. J.M.J. Kieviet	Komen tot Christus	253
Ds. J.M.J. Kieviet	Nog eens: De drie stukken	139
Ds. J.M.J. Kieviet	Vrijmoedig toegaan	195
Ds. B. de Romph	De Chr. Geref. Kerk van Vianen bestaat 75 jaar	69
Ds. P. Roos	Alarm om de kerk	78
Ds. P. Roos	De "nieuwe" catechismus van Heidelberg	59
Ds. M. van der Sluys	Ongewenste berichtgeving	18
Ds. M.C. Tanis	Goed lezen (8)	3
Ds. M.C. Tanis	Vermaning en bemoediging (9)	18
Ds. M.C. Tanis	Een levenszaak	26
Ds. M.C. Tanis	Een blik in eigen leven, maar gericht op Gods genade!	38
Ds. M.C. Tanis	Gelovig denken	42
Ds. M.C. Tanis	Gedragen door Jezus	57
Ds. M.C. Tanis	De vrucht van Jezus' lijden	63
Ds. M.C. Tanis	Jezus' dood op Golgotha	77
Ds. M.C. Tanis	Heil door het zesde kruiswoord	87
Ds. M.C. Tanis	Herderlijke liefde	94
Ds. M.C. Tanis	Ik voor u!	111
Ds. M.C. Tanis	Jezus Christus heilsdaad	122
Ds. M.C. Tanis	Golgotha en Pinksteren	130
Ds. M.C. Tanis	De daad van 's Heeren Geest	138
Ds. M.C. Tanis	Gemeenschap	146
Ds. M.C. Tanis	Het formuliergebed	154
Ds. M.C. Tanis	Belijden en vragen	164
Ds. M.C. Tanis	Vragen om de Heilige Geest	177
Ds. M.C. Tanis	De schatten van het genadeverbond	194
Ds. M.C. Tanis	Gebied tot de getrouwe Heere om Zijn genadig handelen	198
Ds. M.C. Tanis	Pleitend vragen	216
Ds. M.C. Tanis	Aansporing en verzekering	222
Ds. M.C. Tanis	Avondmaalsgang	238

Ds. M.C. Tanis	Aan de tafel des Heeren	250
Ds. J.H. Velema	Nog eens: De drie stukken - een reactie	148
Ds. A. van der Weerd	Werp uw brood uit op het water.	202
Ds. J. Westerink	Bevestiging kandidaat C.P. de Boer	166
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (1)	47
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (2)	58
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (3)	65
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (4)	79
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (5)	87
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (6)	99
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (7)	116
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (8)	125
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (9)	134
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (10)	143
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (11)	150
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (12)	158
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (13)	171
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (14)	178
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (15)	193
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (16)	217
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (17)	227
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (18)	242
Ds. P. van Zonneveld	Brieven aan ouders (19)	252

VOOR DE JEUGD

Ds. K. Visser	Dordt voor jou- D.L. 2 paragraaf 1 t/m 4	7
Ds. K. Visser	Dordt voor jou- D.L. 2 paragraaf 5 t/m 9	39
Ds. K. Visser	Dordt voor jou- D.L. H. 3/4 paragraaf 1-3	48
Ds. K. Visser	Dordt voor jou- D.L. H. 3/4 paragraaf 4-7	66
Ds. K. Visser	Dordt voor jou- D.L. H. 3/4 paragraaf 8, 9, 10	89
Ds. K. Visser	Dordt voor jou- D.L. H. 3/4 paragraaf 11-13	115
Ds. K. Visser	Dordt voor jou- D.L. H. 3/4 paragraaf 14	133

VARIA

Besluit tot fusie genomen	256
Bezinningskring	219
Chr. Geref. Bezinningskring Veenendaal e.o.	7
COGG- bijeenkomsten	8
Contact!	217
Cursus Bijbels Hebreeuws voor belangstellenden	134
Elburg	8
GBS Financiële actie voor Roemeense Bijbels	69
Helpende handen wonen in Werkendam	116
Is de Heidelbergse catechismus nog bruikbaar?	59
Jaarveradering G.O.L.V.	254
Jaarvergadering VGS	69
KPC belijdenis doen	117
LCJ Jeugdappel +16 Een leesbare brief	218
LCJ kruispuntconferentie: Belijdenis doen	68
Mevr. Sneep overleden	50
Muziekavond Culemborg	79
Nieuwe CD Hendrik van der Heiden	151
Open dag Waardheim	68
Persbericht	178
Persbericht Avondrust	195
Reactie op "Bij elkaar de preekstoel op?"	99
Samenzang met CD- opname t.b.v. Stéphanos	160
Stichting In De Rechte Straat	254
Stichting Reformatorisch appèl	69
Studiedag	102
Uitnodiging	178

VOGG	150
VOGG houdt symposium over orgelspel voor de dienst	40
Vorming aan de basis	201
Woord en Daad dertig jaar	103
Zangavond Ontmoeting	103
Zending	32
Zendingsdag Chr. Geref. Kerk Elburg	126
Zendingsdag classis Utrecht 2003	126
Zendingsmiddag te Damwoude	126

BOEKBESPREKINGEN

schrijver	titel	pagina
Achteresch, dr. H.J.	Als grenzen vervagen	126
Alleine, Joseph	Uitnemende liefde	255
Amstel, ds. J. van	De rijkdom van de kinderdoop	9
Amstel, ds. J. van	De zegen van het avondmaal	8
Amstel, ds. J. van	Wie Jezus zalig spreekt	103
Bakker, Michiel	Achter de slagboom	118
Bambola, Sylvia	Schuldig	24
Beith, Alexander	Bedroefd en toch blij	119
Boer, ds. C. den	Waarheen pelgrims?	151
Brooks, Thomas	Leven en sterven van Susanna Bell	151
Bunyan, John	Langs Sions wegen	230
Bunyan, John e.a.	Woorden van puriteinen	90
Calvijn, Johannes	Het geloof dat wij belijden	104
Dam, H. van	Bijbelse vertellingen voor jonge kinderen deel 3	152
Diversen	Christelijke reisgidsen	151
Diversen	De schaduw gaat voorbij	152
Diversen	Dichter dan je denkt	152
Dussen, dr. Ad van der	De Omgekeerde wereld	152
Genderen, dr. J. van	Kohlbrugge, Zijn betekenis en invloed	91
Groeneweg-de Reuver, M.A.	Niet altijd antwoord	51
Groot, drs. J.E. de	Kernteksten uit 2 Kronieken	179
Harinck, ds. C.	Ik geloof in God	91
Kamphuis, Maria Wilhelmina	In de kloof van de steenrots	8
Karels-Meeuse, M.H.	Uit het leven van SukeyHarley	23
Kersten, ds. J.W.	Wat is uw enige troost?	16
Leeuw, Isaac de	Ter voorbereiding	50
Luther, Maarten	Door lijden tot heerlijkheid	71
McCheine, Robert Murray	Zo grote zaligheid	71
Musser, Joe	Uit de diepten	50
Romaine, William	Het vaste fundament	230
Ryle, John Charles	Heilig in Hem	70
Spurgeon, C.H.	Strijd tegen de satan	179
Valen, L.J. van	Bunyan in beeld	60
Valen, L.J. van	De stem in de woestijn	179
Verboom, dr. W.	Het huwelijk in het licht van de Reformatie	220
Westerink, ds. J.	Obadja – Micha	244
Wijk, G. van	Charles Haddon Spurgeon	9

DAGBOEKEN

Boston, Thomas	Zoekt dagelijks Zijn aangezicht	231
Budding, ds. D.J. e.a.	Voor Hart en Huis 2004	230
Butter, ds. P. den e.a.	Leven en Licht 2004	230
Dam, H. van	De Heere is mijn Herder	254
Diversen	Dagboek kalender 2004	231
Diversen	Dagboek 2003	24
Diversen	Goede moed 2004	231
Ryle, John Charles	Een schuilplaats voor het hart	231
Spurgeon, C.H.	Het gouden alfabet	254

ONTMOETINGSDAG WERKENDAM

Ds. A. van Heteren	Het Profetische woord	95
Ds. K. Hoefnagel	Gaarne aangenomen	96
Ds. B.L.C. Aarnoudse	Toespraak n.a.v. 2 Tim. 3:16b en 17	108
Ds. J.M.J. Kieviet	"Al de schrift is van God ingegeven..."	98, 110

ONTMOETINGSDAG URK

Ds. A. van Heteren	Toespraak Ontmoetingsdag	186
Ds. P. Roos	De kerk: Dreiging en redding	188
Ds. R. Kok	Bidden op het dieptepunt	189
Ds. M.A. Kempeneers	Waarachtig berouw	191

VRAGENRUBRIEK

Opwekking van reeds gestorvenen tijdens Jezus omwandeling	28
Waren de zonden van Saul zwaarder dan van David?	97
Polygamie in het Oude Testament	114, 132, 143
Waarom ontbreekt de naam van Dan in Openbaringen 7?	143
Mogen we uitzien naar de wederkomst van Christus?	143
Mag iemand die midden in de dood ligt avondmaal vieren?	149
De zondeval in de engelenwereld en bij de mensen is zo onbegrijpelijk	159
De schepping	171
De opstanding	171
Hoe moeten we zien dat God Israel straft om de zonde van David?	193, 201
Het straffen door de Heere van Korach, Dathan en Abiram	193
Veronderstelde wedergeboorte - verondersteld geloof	215
De macht van satan	226, 239
Kan een ambtsdrager na schuldbelijdenis over een openbare zonde en censurering weer dienen in het ambt?	251

De Stichting Stéphanos heeft tot doel:

Het verzorgen van zendingswerk in Afrika en het verlenen van hulp aan weeskinderen in Malawi.

Hierbij is de Bijbel en de Drie Formulieren van Enigheid het uitgangspunt.

Uw bijdrage

voor hulp aan de weeskinderen in Malawi en het zendingswerk in Afrika is welkom!

Malawi

- Predikant-directeur - Ds. R.J. Oomen
- Predikant - Ds. L. Schaafsma
- Verpleegkundigen - Thea den Ouden en Dineke de Mol
- Financieel adoptieprogramma van weeskinderen

Zuid-Afrika

- Steun aan studenten en docenten van de Mukhanyo Bijbelschool

Voor verdere uitbreiding van dit werk is uw hulp dringend noodzakelijk.

Bestuur Ds. C. Stelwagen (voorzitter), drs. J.A. Coster (secretaris), D.J. Schouten (penningmeester), M. Aleman, ds. C. van den Berg, ds. J.A. van den Berg, J. Brons, F. van Duijn, J. Fuite, N. den Ouden, ds. W. Pieters, T. Stuurman, ds. K. Veldman.

Inlichtingen Dhr. J.W. Akster (voorlichter), Gemeenteweg 343, 7951 PB Staphorst, tel. 0522-464428, Email: jw.akster@filternet.nl, ook voor diaprojecties op scholen en verenigingen.

Giften Bank 33.53.07.450, Giro 199.504, t.n.v. de Stichting Stéphanos te Harskamp

**BIJBELSE
HULPVERLENING**

De eerste bibliotheek

STUDIECENTRUM

In een grote stad in china is onder een groepering van huiskerkleiders grote behoefte aan een eigen betrouwbare bibliotheek. We kunnen niet genoeg benadrukken hoe belangrijk degelijke, gereformeerde lectuur voor hen momenteel is. We werken nu aan de eerste Engelstalige Reformatische Bibliotheek in China voor huiskerkleiders, studenten, zakenmensen, intellectuelen enz.. Hier kunnen tevens Engelstalige puriteinse werken vertaald worden. Wilt u iets bijdragen aan dit bibliotheek- en vertaalcentrum?

AMERSFOORT

Tel. 033-2770287

Raadpleeg voor meer info:
www.chinachristianbooks.com

U kunt uw gift overmaken
op bankrekeningnummer:

3473.76.029

BOEKBESPREKINGEN

Het loflied van Paulus, meditaties over Romeinen 8:31-39, Ds. J.J. van Ekeveld, 116 blz., € 14,25. Uitgeverij Den Hertog- Houten.

Dit boek bevat de weergave van zes leerzame preken die de auteur gehouden heeft in de Gereformeerde Gemeente van Zeist. Romeinen 8 is het meest bekende hoofdstuk uit de Romeinenbrief. In de laatste negen verzen van dit hoofdstuk mag Paulus op de hoogte van het geloof staan. De vastheid en zekerheid van Paulus liggen buiten hemzelf in de liefde en de genade van God in Christus. Niets kan Gods kinderen scheiden van de liefde en de genade Gods. Nooit kan Gods kind uit die liefde vallen. Op blz. 53 schrijft de auteur over het zeker zijn van de verkiezing. "Kan een mens dan zeker zijn van zijn verkiezing? Rome leerde dat men nooit zeker kan zijn van zijn verkiezing. Maar de Reformatie leerde dat de Heere Zijn kinderen van hun verkiezing verzekert, maar niet buiten Christus om. Ik moet eerst Christus leren kennen om dan in en door Christus gebracht te worden bij de vastheid van Gods verkiezende liefde. Calvijn zegt dat Christus de Spiegel is der verkiezing. In Christus mag het hart als het ware als in een spiegel de vastheid zien van Gods verkiezende liefde. Dus u moet niet beginnen om te willen weten of u uitverkoren bent, maar het moet u te doen zijn om Christus te leren kennen. En dan komt u in en door Christus bij de vastheid van Gods verkiezend welbehagen." Op blz. 104 en 105 worden voorbeelden gegeven van kinderen Gods die zeker mochten zijn van hun zaligheid. "Matthew Henry geeft er in zijn commentaar treffende voorbeelden van. Hij wijst op die man die daar op de brandstapel stond en die om de zaak van Christus verbrand moest worden. Hij omhelsde de paal waaraan hij gebonden moest worden. En hij zei het: 'Welkom, kruis van Christus, welkom, eeuwig leven.' En iemand anders, die ook ter dood gebracht werd op de brandstapel, riep het uit: 'Ik voel in deze vlammen niet meer pijn dan wanneer ik zou liggen op een bed van dons.' Matthew Henry wijst ook op een vrouw aan wie enkele minuten voor haar marteldood werd gevraagd

Basisbibliotheek voor theologiestudenten Cuba!

*iedere € 10,-
telt mee bij deze
najaarsactie!
(minder mag, méér ook)*

Betaalt u mee?
Giro 95200
Bank 3019.57.363
t.n.v. SEZ te
Streefkerk

Spaanse Evangelische Zending

Misión Evangélica Holandesa para España

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam
tel. en fax 0184 - 61 16 07 b.g.g. 0184 - 61 55 43
E-mail: SEZ@rdnet.nl

De bestuursleden van de SEZ zijn afkomstig uit de Ned. Herv. Kerk, de Chr. Geref. Kerken, de Geref. Gemeenten, de Geref. Gemeenten in Ned. en de Oud Geref. Gemeenten.

RECTIFICATIE

De HEERE nam tot Zich onze geliefde vader, schoonvader, groot- en overgrootvader

Andries van Rossem

sinds 1967 weduwnaar van
Aaltje van Rossem - van der Haar

in de leeftijd van 97 jaar.

Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

Johannes 3 vers 16

J. van Rossem
M.J.W. van Rossem - de Leeuw
L.W. van der Vliet-van Rossem (in herinnering)
G. van der Vliet
J.A. Klop - Clements
T.A. van Rossem (in herinnering)

Klein- en achterkleinkinderen

Ameide, 23 november 2003
Hazelaarlaan 76
Corr. adres: Broekseweg 71, 4233 CV Ameide

De begrafenis heeft plaatsgevonden op 27 november op de algemene begraafplaats te Leerdam.

hoe het met haar ging. Dat is wat! Daar moet u eens over denken, als u over twee minuten de marteldood moet sterven en als en dan gevraagd wordt hoe het met u gaat! Ze zei: 'Goed en heerlijk: ik ga naar de hemel.' En denk aan Guido de Brès, die op de dag van zijn terechtstelling zei: 'Het is vandaag mijn bruiloftsdag.' Dan ben je toch meer dan overwinnaar? Dan ben je overwinnaar in dit alles, in al die verdrukkingen."

TE HUUR

Ruime vacantiewoning in Zuid-Alberta (Canada), omgeving van Lethbridge. Prachtig gelegen, uitzicht op rivier, prairie en Rocky Mountains. Dichtbij dorp en kerken.

Voor inlichtingen tel. 00-1403-553-4023 (Hollands sprekend)

Voor info bel:

0416 - 692 787
of
0341 - 425 712

**Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen**

Een huis zonder Bijbel...

...is een schip zonder roer. Dat is de titel van de folder, die momenteel op grote schaal wordt verspreid om nieuwe donateurs voor het werk van de GBS te werven.

Al voor € 2,50 per jaar kunt u het werk van de GBS steunen. De doelstelling van de GBS? Het verspreiden van Bijbels in nauwgezette vertalingen over de hele wereld. In ons land zorgt de GBS voor het leveren van betaalbare Bijbels (al vanaf € 8,-) in de Statenvertaling. Vele Bijbels worden gratis verspreid in zorgcentra en gevangenissen. Recent stelden onze donateurs ons in staat 100.000 Bijbels in Roemenië te verspreiden. U leest meer over bijbelverspreiding in ons kwartaalblad Standvastig dat elke donateur gratis ontvangt. U heeft de folder nog niet ontvangen? Of heeft u zich nog niet opgegeven als donateur? Stuur dan de volledig ingevulde bon naar ons antwoordnummer (zonder postzegel).

BON

(aankruisen wat u wenst)

- ☐ Graag ontvang ik alsnog de folder Een huis zonder Bijbel is een schip zonder roer.
☐ Ja, ik geef mij op als donateur van de GBS.

De heer / mevr. / fam.

Straat + nr.

Postcode + plaats

Datum

Handtekening:

Opsturen naar: GBS, Antwoordnummer 2809,
4140 WB Leerdam.

Gereformeerde Bijbelstichting

Nijverheidstraat 21, Postbus 168, 4140 AD Leerdam, telefoon (0345) 61 01 55 - E-mail gbsinfo@rdnet.nl - Giro 1.355.824 t.n.v. penningm. GBS - Leerdam